

Til Statsminister Erna Solberg, kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup, klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn, finansminister Jan Tore Sanner, utenriksminister Ine Marie Eriksen Søreide og utviklingsminister Dag-Inge Ulstein.

Krav om rettferdig klimafinansiering av fattige land og rettferdig omstilling av olje- og gassnæringen i Norge

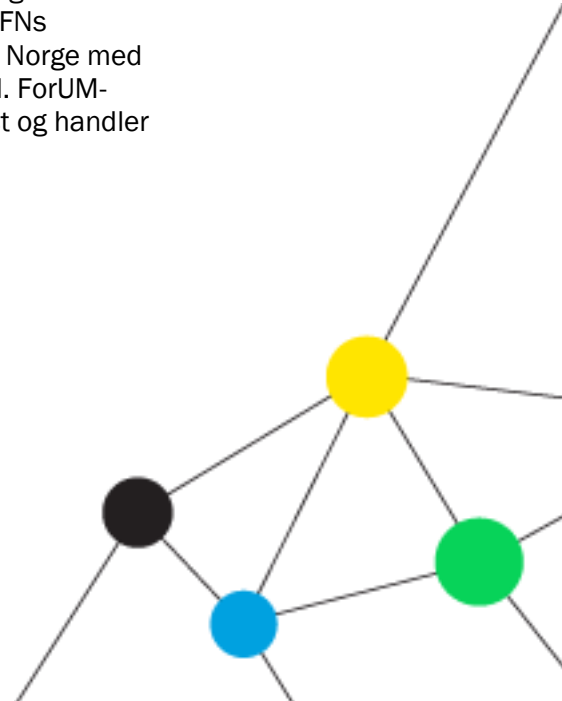
Dette brev med et krav om klimafinansiering og rettferdig omstilling sendes til dere på vegne av ForUM-fellesskapet som består av over 50 medlemsorganisasjoner.

2020 skulle være et stort år for både klimakonvensjonen og Paris-avtalen, med nye og forsterkede mål sendt inn fra alle landene. Vi setter pris på at Norge er et av svært få land som har gjort dette. Den 12. desember fyller Paris-avtalen fem år, og COP26-vertskapet Storbritannia arrangerer det virtuelle *2020 Climate Ambition Summit* sammen med Frankrike, Italia og FNs generalsekretær. De ønsker statsledere velkommen for å annonsere nye mål og planer for utslippskutt, klimafinansiering og annet. Vi oppfordrer statsminister Erna Solberg og Norges regjering til å legge forslagene våre til grunn for hva Norge skal legge fram på dette møtet.

ForUM-fellesskapet er svært bekymret for at dagens barn og unge må ta ansvar for og leve med klimaendringer hele sitt liv, fordi vi som er voksne ikke igangsetter tilstrekkelige tiltak nå. Verdens fattigste og marginaliserte, særlig barn, er mest utsatt for de ødeleggende konsekvensene av klimaendringer, til tross for at verdens rike land og mennesker i all hovedsak har ansvaret for utslipp og overforbruk. Dette er urettferdig, uholdbart og uakseptabelt.

Samtidig er det slik at norsk olje- og gassindustri i årenes løp har gitt store klimagassutslipp. Oljeinntektene har gitt velstand og høyt forbruk, noe som i seg selv medfører utslipp. Slik har Norge bidratt til klimarelaterte ødeleggelser både her hjemme og rundt om i verden som vi har en moralsk forpliktelse til å bidra til å reparere.

Vårt håp er at norske myndigheter har en klar og tydelig stemme overfor FN om at Norge tar ansvar for kutt i klimagasser og for klimafinansiering i utviklingsland. Det er fortsatt mulig å begrense den globale oppvarmingen til 1,5°C. Det har FNs klimapanel tydelig vist. Denne muligheten er borte om bare noen få år. Norge med vår rikdom, har en unik mulighet til å ta ansvar for vår rettferdige andel. ForUM-fellesskapet håper derfor at dere som politikere er deres ansvar bevisst og handler deretter.

Vi har to hovedkrav:

Krav 1: 65 milliarder kroner til klimafinansiering og forebygging for å støtte fattige land i å håndtere klimaendringene.

Verken Parisavtalen eller bærekraftsmålene kan innfris uten at rike land som Norge øker sin andel av klimafinansieringen. Finansieringsbehovet kan heller ikke dekkes av bistandsmidler alene. Derfor må vi tenke nytt om hvordan midlene kan skaffes til veie.

I 2018 ga ForUM-fellesskapet ut rapporten «[Norway's Fair Share of meeting the Paris Agreement](#)», skrevet av Stockholm Environment Institute. Rapporten kom fram til at Norge har et stort ansvar for å bidra med kutt i klimagasser hvis verden skal nå 1,5-gradersmålet. Derfor bør Norge, i tillegg til dype kutt hjemme, finansiere store utslippskutt i land som har mindre ansvar for klimakrisen enn hva vi selv har. I tillegg forplikter Parisavtalen oss å støtte fattige land til å tilpasse seg de klimaendringene som allerede skjer, og som vil skje i fremtiden.

I følge Fair Share-rapporten vil det koste Norge opp mot 65 milliarder kroner årlig fram til 2030 å innfri den internasjonale delen av vårt klimaansvar. Dette er nær en tidobling av dagens norske klimafinansiering.

I [en fersk rapport](#) fra Kirkens Nødhjelp belyses hvordan klimafinansiering fra Norge kan økes. En økt finansiering vil gi fattige land mulighet til å kutte egne utslipp og tilpasse seg klimaendringenes skadelige konsekvenser. En kombinasjon av ulike tiltak kan ta oss til 65 milliarder kroner i året. Felles for alle tiltakene er at de både skaper finansielt handlingsrom for Norge, og har en indirekte utslippsreducerende effekt. Det gjør dem ekstra egnet til formålet.

De fire hovedanbefalingene er å;

- Ved å øke CO₂-avgiften til 1500 kr/tonn i 2030, i kombinasjon med å halvere deler av de grønne subsidieordningene, vil det kunne genereres om lag 30 milliarder kroner. 16 mrd av dem friske penger.
- Avvikles overavskrivningene i petroleumsinvesteringene kan 15 milliarder spares.
- Innføres en klimaavgift på produksjonen av olje på 500 kr/tonn vil det kunne genereres 5-6 milliarder kroner netto årlig.
- En innføring av et klimaelement i merverdiavgiften på ett prosentpoeng økning vil generere 17 milliarder kroner årlig.
- Det resterende kan tas fra oljefondet om nødvendig.

Dersom de fire overnevnte tiltakene ikke mobiliserer nok penger, foreslås det at resten kan dekkes av Oljefondet.

Vi fremmer ikke dette forslaget om klimafinansiering fordi det er enkelt, men fordi det er nødvendig. Det å si nei til våre foreslåtte grep vil utvilsomt på kort sikt være mer behagelig. På lenger sikt vil det bli langt mer kostbart å betale for et økt skadeomfang dersom vi ikke investerer i forebyggende tiltak nå. Konsekvensene av klimaendringene vil gi mer utrygghet og svekke sikkerheten også internasjonalt. Dette er ikke en risiko som vil være gunstig for Norge.

Krav 2: Rettferdig omstilling vekk fra olje- og gassproduksjon.

Det er et uttalt mål at norsk politikk skal være samstemt. Det som gjøres for å bidra til klimakutt ute må henge sammen med nasjonale tiltak. Norge må derfor redusere både utslipp nasjonalt og utslipp som kommer fra norsk olje og gass som forbrennes i utlandet. En storstilt omstilling av økonomien bort fra olje og gass, og til nye grønne næringer er helt nødvendig for at Norge skal opptre samstemt og rettferdig.

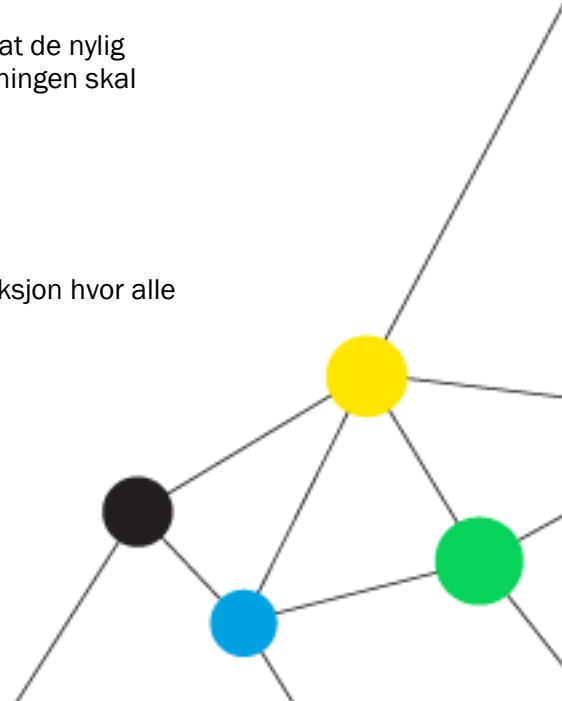
Vi har forståelse for at en slik omstilling er krevende ettersom en utfasing av olje- og gassnæringen vil kunne gå ut over 140 000 arbeidsplasser. Konsekvensene av å ikke omstille næringslivet vil imidlertid på sikt gi en høy risiko for arbeidsledighet og tap av velferd og inntekter. Særlig utsatt er arbeidsplasser på Vestlandet, hvor flere lokalsamfunn er avhengige av sysselsetting i oljenæringen.

Med politisk vilje for omstilling er det gode muligheter for å skape nye grønne næringer. Tall fra NHO og Sintef viser at det kan skapes langt over 100 000 arbeidsplasser innen grønne næringer som havvind, hydrogen, skipsfart, sirkulærøkonomi, biodrivstoff, tang og tare og bærekraftig fôrproduksjon. I stedet for å subsidiere ytterligere oljefelt, bør statlige midler derfor brukes til å utvikle grønne næringer. Gode og tydelige tiltak vil gjøre at flere vil investere i grønne næringer, og dermed bidra til en mer effektiv og rettferdig omstilling.

Danmark går foran og viser at en omstilling er nødvendig og mulig ved at de nylig vedtok at det ikke skal startes ny leteboring i Nordsjøen og at oljeutvinningen skal avvikles innen 2050. Norge bør gjøre som Danmark.

Vi anbefaler derfor at myndighetene:

- 1 Ta initiativ til en kontrollert utfasing av norsk olje og gassproduksjon hvor alle nye utbygninger vurderes opp imot FNs 1.5C gradersmålet.

- 2 Stoppe utdeling av nye oljelisenser på norsk sokkel og fjerne leterefusjonsordningen.
- 3 Tar initiativ til en internasjonal koalisjon for frivillige kutt i produksjon av olje og gass, samt utfasing av subsidier og bistand til fossil energi. Dette vil bidra både til globale utslippskutt, samt hindre handelskriger og konkurranse som kan bidra til å øke volatilitet og risiko for olje- og gassnæringen.
- 4 Nedsetter en kommisjon for rettferdig omstilling, etter modell fra [Skottland](#), som skal bidra til at klimapolitikken er i tråd med ILOs prinsipper om rettferdig omstilling og bistå i utarbeiding av kunnskapsgrunnlag og lovttekster.
- 5 Kartlegger risikoutsatte yrkesgrupper og kompetansebehov for det grønne skiftet og iverksette omskoleringsprogrammer for relevante arbeidstakere i samarbeid med arbeidstakerorganisasjoner, næringsliv og utdanningsinstitusjoner.
- 6 CO2-avgiften og andre klimaavgifter må innrettes slik at de ikke medfører utilbørlig belastning på lav-inntektsgrupper eller på tvers av distrikter og folkegrupper.

Vi håper disse viktige forslagene er til inspirasjon for snarlige politiske målsettinger og praktisk politikk.

Med vennlig hilsen

Kathrine Sund-Henriksen, daglig leder Forum for utvikling og miljø (ForUM)

Else Hendel, miljøpolitisk leder i WWF Verdens naturfond

Silje Ask Lundberg, leder i Natuvernforbundet

Martha Rubiano Skretteberg, generalsekretær i Caritas Norge

Berit Hagen Asøy, generalsekretær Mellomkirkelig Råd

Steinar W Christensen, leder Besteforeldrenes klimaaksjon

Erhard Hermansen, generalsekretær Norges Kristne råd

Lisa Sivertsen, leder i avdeling for politikk og samfunn Kirkens Nødhjelp

Liss Schanke, leder IKFF

Julie Rødje, leder Spire

Fredrik Glad Gjernes, daglig leder, KFUM/KFUK

Lisa Sivertsen, leder i avdeling for politikk og samfunn Kirkens nødhjelp

Embla Regine Mathisen, leder i Changemaker

Ida Oleanna Hagen, generalsekretær FORUT

